

Mirko Fekonja¹

POMEN REDNE POŠTNE IN OSEBNE ZNAMKE TER FILATELIJA NA ORMOŠKEM

Prispevek obravnava izvor znamk na slovenskem ozemlju, prvo znamko naše samostojne države, pomen filatelije in zbirateljstva, ter osebne poštne znamke in priložnostne žige v naši občini.

Na ormoškem koncu ima filatelija dolgo zgodovino. Znamke, razglednice, dopisnice in poštne žige so naši občani zbirali že v začetku prejšnjega stoletja, morda pa tudi že prej. Zbiranje poštne znamke je priljubljen hobi, ki zahteva veliko znanja in potrpežljivosti. Le skrbno in lepo urejene serije izdanih poštne znamk dajejo vrednost in so zadovoljstvo za pravega zbiratelja.

Kaj je poštna znamka?

To je potiskani kos papirja z označeno imensko vrednostjo, državo in s poštanim podjetjem, ki jo je izdalo. Leta 1918 na slovenskem ozemlju izidejo znamke, tiskane v Ljubljani, tako imenovani »verigarji«, ki nosijo oznako izdajatelja »Država SHS« (Država Srbov, Hrvatov in Slovencev), vendar se pretežno uporabljajo na ozemlju Slovenije.

Znamka verigar.²

Verigar je serija znamk, ki so se pojavile kmalu po razpadu Avstro-Ogrske in velja za prvo slovensko poštno znamko. V prvi seriji je bilo natisanih 8 znamk. Še danes je kar nekaj zbirateljev, ki imajo v svoji lasti celotno serijo znamk verigarjev.

Slovenija je 25. 6. 1991 razglasila neodvisnost in naslednjega dne, ko se je že znašla sredi vojne, je izšla prva slovenska znamka s podobo Plečnikovega parlamenta na zeleni podlagi. Njena nominalna vrednost je znašala 5,00 enot, takrat še neimenovane nove slovenske valute. PPT Jugoslavije je znamko takoj prepovedala. Resnici

¹Mirko Fekonja, avtomehanik, Vinski Vrh 55a, 2275 Miklavž pri Ormožu.

²http://editthis.info/Slovenija/Jugoslavija_med_prvo_in_drugo_svetovno_vojno. Uporabljeno 23.2.2011.

na ljubo, znamka je bila tajno natisnjena v tiskarni Delo in izdana nelegalno. Izdaja teh znamk ni bila usklajena s pravili Svetovne poštne zveze, saj Slovenija takrat še ni bila njena članica niti priznana država. Čeprav je mednarodna javnost Slovenijo podpirala, je priporočila, da te znamke začasno umakne iz prometa in šele po 8.10. 1991 je bila znamka ponovno v prodaji. Danes so slovenske redne znamke med najlepšimi znamkami na svetu, kar je priznala tudi Mednarodna filatelistična zveza.

Prva slovenska znamka vrednosti 5.00 enot.³

V zadnjih letih se je zelo uveljavila priložnostna ali osebna poštna znamka, ki se izdaja ob raznih enkratnih dogodkih ali obletnicah. Prav te znamke so pri nekaterih zbirateljih postale zelo priljubljene, saj se izdajajo v manjših nakladah in jim je težje slediti ter jih

dobiti v svojo zbirko.

Filatelisti, ki smo od leta 2010 del sekcije zbirateljev v Zgodovinskem društvu Ormož, smo izdali kar nekaj priložnostnih znamk. Vse te znamke so posvečene našim velikim rojakom, ki so s svojim delom in znanjem zaznamovali določeno obdobje ali pa dogodke v naši okolici.

Prve znamke, ki smo jih izdali 9.8.2008, so bile posvečene 140. obletnici prvega Slovenskega tabora v Ljutomeru. Ob tej priložnosti smo izdali serijo 5 znamk. Z istim datumom je bil izdelan tudi priložnostni poštni žig na pošti v Ljutomeru.

Še isto leto, 22. avgusta, smo v Središču ob Dravi izdali osebno znamko, posvečeno odvetniku, časnika in vodju štajerskih Slovencev v Celju dr. Ivanu Dečku. Znamka je bila izdelana na modri podlagi.

V spomin na 60. obletnico smrti lavantinskega škofa dr. Ivana Jožefa Tomažiča je bila 26.2.2008 izdana prva osebna poštna znamka v Miklavžu pri Ormožu. Škof Tomažič, miklavževski rojak, je med drugo vojno odločno protestiral zoper okupatorjeve ukrepe proti narodno zavedni duhovščini in vernemu slovenskemu narodu. Ob tem je bila na ogled tudi razstava, posvečana njegovemu delu in izdan priložnostni poštni žig na pošti pri Miklavžu pri Ormožu. Znamka je bila izdelana na modri podlagi.

³<http://exchanging-stamps.blogspot.com/2009/03/first-slovene-stamp.html>. Uporabljeno 23.2.2011.

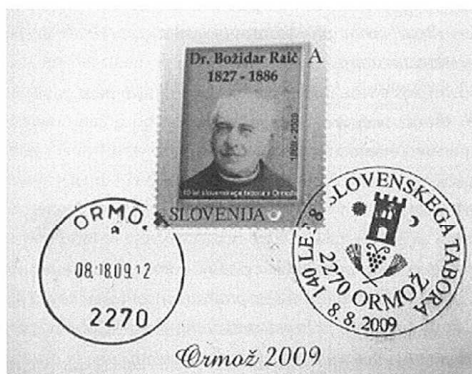
*Znamka z motivom škofa
Ivana Jožefa Tomažiča.⁴*

Osmi slovenski tabor se je odvijal 8.8.1896 v Ormožu. Ob 140. obletnici smo v Ormožu s proslavo, priložnostno razstavo, spominskim biltenom in z izdajo

osebne poštne znamke z motivom dr. Božidarja Raiča, duhovnika, velikega govornika in narodnega buditelja, počastili ta dogodek. Znamke je bila izdana na rumeni podlagi.

*Osebná poštna známka
in priložnostni poštni žig
gasilskega muzeja v Miklavžu
pri Ormožu.⁵*

*Ovitek z osebno poštno znamko in s priložnostnim žigom
ormoškega tabora.⁵*

Filatelisti in hkrati člani Prostovoljnega gasilskega društva Miklavž pri Ormožu smo ob odprtju prvega in do sedaj edinega gasilskega muzeja v podravski regiji in Občini Ormož izdali svojo osebno poštno znamko. Datum izdaje je 24.10.2009, ko je bil odprt muzej in blagoslovljen prenovljen gasilski dom. Blagoslov je opravil prof. dr. Stanko Janežič. Na pošti Miklavž pri Ormožu je bil na dan odprtja tudi priložnostni poštni žig. Znamka je izdelana na rdeči podlagi.⁶

*Ovitek prvega dne z redno poštno znamko in žigom ter osebno
poštno znamko (levo) ter s priložnostnim poštним žigom. Zraven
še žigi Pošte Ivanjkovi.*

Z osebno znamko lahko zaznamujemo tudi druge prireditve. Tako je 19.7.2010 Športno društvo »Mladost« iz Miklavža pri Ormožu počastilo svojo 15. obletnico delovanja in na osebno znamko natisnilo svoj grb društva.

⁴<http://osebneznamke.org/zanimivosti/26>. Uporabljeno 23.2.2011.

⁵<http://www.udarno.si/kultura/posebni-taborski-znamka-in-kuverta>. Uporabljeno 23.2.2011.

⁶<http://www.posta.si/opis-postnega-ziga/3963/Otvoritev-Gasilskega-muzeja?nodeid=537>. Uporabljeno 23.2.2011.

⁷<http://www.osebneznamke.org/zanimivosti/700>. Uporabljeno 23.2.2011.

Osebná poštna známka ŠD Mladost Miklavž pri Ormožu, izdana ob 15. obletnici društva.

Veliko osebnih poštних známek si dajo izdelati posamezniki ob raznih priložnostih, kot so poroke, krsti, rojstni dnevi... ter s tem počastijo spomin na svoje pomembne dogodke. Osebné poštne známke s sliko ali z domačim motivom razpošljejo po pošti in že po zunanosti take pošiljke dobijo lepšo oblikovno in bogatejšo zbirateljsko vrednost.

Známka je trajen in verodostojen spomin na dogódek, ob katerih smo jih izdali. Vsaka známka tudi potuje po vsem svetu in tako na svoj náčin predstavlja dogódek, nanje opozarja in se spominja tistih, ki ne smejo izginiti v pozabo.

Ključné besede

Známka, verigar, priložnostni poštni žig, osebná poštna známka.

Spletni viri

- Filatelija.com.
- SLO-Wikipedija, prosta enciklopedija.
- <http://www.osebneznamke.org/zanimivosti/700>.
- <http://www.posta.si/opis-postnega-ziga/3963/Otvoritev-Gasilskega-muzeja?nodeid=537>.
- <http://www.udarno.si/kultura/posebni-taborski-znamka-in-kuverta>.
- <http://osebneznamke.org/zanimivosti/26>.
- <http://exchanging-stamps.blogspot.com/2009/03/first-slovene-stamp.html>.
- http://editthis.info/Slovenija/Jugoslavija_med_prvo_in_drugo_svetovno_vojno.

Povzetek

Známka, kot potiskan kos papirja z imensko vrednostjo in imenom države, je v našem prostoru prisotna več kot sto let. Poštna známka je zaradi svoje zanimivosti, ki je povezana s kulturo, pomembnimi dogodki, z obletnicami in drugimi znamenitostmi nekega naroda še posebej zanimiva za zbiratelje. V novejšem času pa so postale zanimive osebné poštne známke, ki so jim po navadi dodani tudi priložnostni poštni žigi.